

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00147&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00147. Порушення смаку

Автор: Seija Vento

Редактори оригінального тексту: -

Дата останнього оновлення: 2017-03-22

Загальні положення

- П'ять основних смаків: солодкий, кислий, солоний, гіркий та умамі (смак глутамату).
- Слід визначити, чи дефект смаку насправді не є дефектом нюху Настанова 00859 [Порушення нюху].
 - Можуть бути складнощі у диференціації між сприйняттям запаху та смаку через те, що деякі смакові відчуття сприймаються як запахи, що потрапили на нюховий епітелій через носоглотку.
 - При зборі анамнезу необхідно запитати пацієнта про основні смаки: чи здатний/здатна він/вона відчувати смак солодкого, кислого, солоного та гіркого?
- Слиновиділення є важливою передумовою для відчуття смаків.

Зниження смакової чутливості (гіпогевзія)

- Гіпогевзія може бути результатом ушкодження смакового чутливого шляху на будь-якому рівні.
 - Ушкодження смакових рецепторів або слизових оболонок ротової порожнини та глотки.
 - Ушкодження периферичних (черепних) нервів (VII, IX, X)
 - Центральні причини

- Хімічні реакції, необхідні для сприйняття смаку, можуть бути порушені різними медичними препаратами та системними захворюваннями.
- Зниження смакової чутливості може бути кількісним (агевзія = повна відсутність смакової чутливості, гіпогевзія = зниження смакової чутливості) або якісним (дисгевзія = спотворення смакової чутливості, парагевзія = усе має поганий смак).
- Повна відсутність смакової чутливості зустрічається дуже рідко.
- Зниження або спотворення смакової чутливості зустрічаються більш часто. Спотворене відчуття смаку часто проявляється гірким, кислим або металевим смаком.
- Спотворення смакової чутливості може бути пов'язане з віковими змінами, неврологічними розладами, курінням (через зниження нюху), незадовільною гігієною ротової порожнини, ліками, радіотерапію або оперативними втручаннями в ділянці ротоглотки.
- Смакові галюцинації (фантогевзія) можуть виникати в пацієнтів з епілепсією або психіатричними станами.

Причини порушення смакової чутливості.

- Ушкодження слизових оболонок ротової порожнини
 - Ксеростомія (сухість слизової оболонки ротової порожнини)
[настанова 00146] | Ксеростомія]
 - Інфекції (грибкові, вірусні, бактеріальні)
- Дефіцит вітаміну В12 [настанова 00318] | Мегалобластна анемія]
- Ліки
 - Антигіпертензивні та серцеві препарати: Інгібітори АПФ, діуретики, блокатори кальцієвих каналів, бета-блокатори, лозартан, спіронолактон, гіполіпідемічні засоби.
 - Психоактивні препарати: бензодіазепіни, трициклічні антидепресанти, літій (металевий смак), антипсихотичні, гіпнотичні засоби, стимулятори ЦНС (центральної нервової системи)
 - Антибактеріальні: ципрофлоксацин, азитроміцин, метронідазол, тетрациклін
 - Протигрибкові: гризеофульвін, тербінафін
 - Противірусні: ацикловір, ганцикловір, озельтамівір

- Неврологічні препарати: ліки від епілепсії, мігрені та хвороби Паркінсона, антихолінергічні, ацетазоламід, баклофен, дантролен

Коментар експерта. Лікарський засіб дантролен станом на 22.02.2019 в Україні не зареєстрований

- Протиракові препарати
 - Протизапальні препарати: золото для парентерального застосування, пеніциламін, дексаметазон, беклометазон, будесонід
 - Метформін
 - Карбімазол
 - Зверніть увагу! Порушення смакової чутливості, що виникло через вживання лікарських засобів, може зберігатися протягом тривалого часу після відміни препаратів.
- Отруєння свинцем і ртуттю
 - Ендокринні захворювання (діабет, хвороби щитоподібної залози)
 - Системні ниркові або печінкові захворювання
 - Аутоімунні хвороби Синдром Шегрена
 - Ушкодження периферичних нервів: пошкодження лицевого, язикового або блукаючого нервів.
 - Центральні причини
 - Пухлини мозку, ушкодження мозку
 - Судинні (інфаркт мозку, крововилив у мозок)
 - Нейродегенеративні хвороби (хвороба Альцгеймера або хвороба Паркінсона)
 - Розсіяний склероз

Дослідження та лікування

Дослідження

- Ретельний збір анамнезу (фонові стани, медикаменти та час початку їх призначення, диференціація між порушенням смакової та нюхової чутливості).
- Ретельний отоларингологічний огляд.
- Дослідження черепних нервів (хоча б нерви VII, IX та X)

- Необхідно виключити стани, що впливають на нюх (гострий риніт, гайморит, алергічні захворювання, поліпоз, травми голови).
 - У багатьох пацієнтів, яким діагностують порушення смаку, насправді існує дефект нюху [\[Настанова 00859 |Порушення нюху\]](#).
 - Необхідно запитати про розпізнавання основних смаків.
- В практиці спеціаліста можна проводити тести ідентифікації в якості скринінгу для вимірювання кількісних порушень. Не існує тестів для вимірювання якісних порушень.

Лікування

- Не існує специфічного лікування порушень смакової чутливості.
- Важливо дотримуватися гігієни ротової порожнини та підтримувати вологість слизових оболонок.
- Слід подумати про додавання спецій та смаків до їжі, а також про підвищення задоволення від їжі, наприклад шляхом гарної її подачі.
- Будь-які лікарські засоби, що спричиняють спотворення смакових відчуттів, слід визначити та замінити за можливості.

Джерела інформації

R1. Vennemann MM, Hummel T, Berger K. The association between smoking and smell and taste impairment in the general population. *J Neurol* 2008 Aug;255(8):1121-6. [\[PubMedID|18677645\]](#)

R2. Doty RL, Bromley SM. Effects of drugs on olfaction and taste. *Otolaryngol Clin North Am* 2004 Dec;37(6):1229-54. [\[PubMedID|15563912\]](#)

R3. Gamper EM, Zabernigg A, Wintner LM et al. Coming to your senses: detecting taste and smell alterations in chemotherapy patients. A systematic review. *J Pain Symptom Manage* 2012;44(6):880-95. [\[PubMedID|22921177\]](#)

R4. Welge-Luessen A, Hummel T. Management of smell and taste disorders. A practical guide for clinicians (Ed.1). Thieme Publishers 2014.

Настанови

- [Настанова 00859](#). Порушення нюху.
- [Настанова 00146](#). Ксеростомія.
- [Настанова 00318](#). Мегалобластна анемія.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00147 Ключ сортування: 007.012 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-03-22

Автор(и): Seija Vento Автор(и) попередніх версій статті: Anne Pitkäranta Редактор(и):
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії
EBM Guidelines Neurology Dental medicine

Ключові слова індексу
mesh: Dysgeusia loss of taste mesh: Taste Disorders taste disorder disorder of taste mesh: Ageusia hypogeusia
hypergeusia sense of taste mesh: taste mesh: Smell mesh: metal taste icpc-2: D83 speciality: Dental medicine
icpc-2: N16 speciality: Neurology